

Memo

Aan:	Raadsleden Oude IJsselstreek
Van:	H. Alberse (plaatsvervangend portefeuillehouder en deelnemer stuurgroep "Uitvoering participatiewet" voor Doetinchem, Oude IJsselstreek en Wedeo) Prof. Dr. R. van Eijbergen (procesbegeleider) K. Timmermans (voorzitter projectgroep)
Datum:	19 januari 2013
Onderwerp:	Stand van zaken uitvoering participatiewet Onderzoek samenvoeging Wedeo, Werk en Inkomen Doetinchem en Werk en Inkomen Oude IJsselstreek (deel ISWI)

Vooraf

Zoals bekend worden gemeenten de komende jaren geconfronteerd met enkele grote stelselveranderingen in het sociale domein: de Participatiewet (voorheen de Wet werken naar vermogen), de decentralisatie Jeugdzorg en structuurveranderingen rond de AWBZ en de Wmo.

In deze memo willen wij u informeren over de voortgang rond één van de drie decentralisaties die op ons afkomen: de Participatiewet.

Omdat de Participatiewet onderdeel uitmaakt van de drie decentralisaties, zullen wij erop toezien u ook steeds in dat bredere kader te informeren, de dwarsverbanden te bewaken en deze in de analyses te betrekken. Tegelijkertijd heeft iedere decentralisatie ook haar eigen dynamiek. Op 1 januari 2014 zullen voor de Participatiewet al een aantal wijzigingen een feit worden, waardoor het ons inziens noodzakelijk is daar de voorbereidingen voor te treffen. In deze brief informeren wij u over deze voorbereidingen

De Participatiewet van het rijk

De nu in Den Haag voorliggende Participatiewet is het vervolg op de Wet Werken naar vermogen. In 2011 verscheen de contourennota van deze Wet werken naar vermogen. Deze wet zou ingaan per 1 januari 2014.

De hoofdlijn was:

- Iedereen doet mee;
- Er komt één regeling voor mensen aan de onderkant van de arbeidsmarkt die nog wel zicht hebben op deelname aan regulier werk (WSW, Wajong en WWB)
- Huidige WSW verdwijnt, er blijft alleen oud WSW recht en WSW voor beschut werken over;
- De Wajong wordt alleen nog geïndiceerd voor mensen die duurzaam en volledig arbeidsongeschikt zijn;
- Korting op participatiebudget en afbouw rijksbijdrage WSW in 4 jaar.

In het voorjaar 2012 viel, vlak voor de bespreking van de wet, het kabinet en werd het wetsvoorstel Werken naar vermogen controversieel verklaard

Op 29 oktober 2012 werd het regeerakkoord gepresenteerd. Hierin ontwikkelde de Wwv zich door in een Participatiewet. De inhoud hiervan blijft in grote lijn gelijk aan de Wet werken naar vermogen.

Nieuwe elementen ten opzichte van de Wwv zijn:

- De quotumregeling voor werkgevers.
- Het verdwijnen van de WSW voor nieuwe instroom per 1 januari 2014. De huidige WSW'ers behouden wel hun bestaande rechten en plichten.
- Beschut werken hoeft niet meer verplicht te worden aangeboden. Gemeenten moeten wel een voorziening treffen, maar hebben hierin meer beleidsvrijheid. Het is nog niet duidelijk hoe dit door het rijk wordt uitgewerkt.
- Extra korting op participatiebudget.
- Afbouw van de Rijksbijdrage WSW in 6 jaar in plaats van 4 jaar
- Mogelijk een volledige samenvoeging alle budgetten op het sociale domein (loslaten 'oormerk').

Met het verschijnen van de contourennota Participatiewet, vlak voor de kerst in 2012, wordt duidelijk dat het lokale samenspel tussen domeinen, aanbieders en opdrachtgevers, in samenhang met de integrale aanpak (1 gezin, 1 plan, 1 regisseur) nog belangrijker wordt en krijgt de gemeente andermaal een centrale regierol toebedeeld.

De lokale invulling in Oude IJsselstreek/ Doetinchem

Hoe kunnen we als gemeenten hier nu goed invulling aan geven op het gebied van Werk en Inkomen? Wat betekent een integrale aanpak? Hoe krijgen we verbinding tussen de verschillende transities? En wat is dan het voordeel van het samenvoegen van WSW en Werk en Inkomen? Wat betekent dit voor de inwoner zelf? En wat wordt de inwoner er beter van?

Historische terugblik

In 2011, met de eerste verschijning van de contouren van de Wwnv heeft de gemeente het initiatief genomen om regionaal om tafel te gaan. De wet gaf ons het signaal dat het van belang was te onderzoeken hoe er een samenwerking aan 'de onderkant van de arbeidsmarkt' mogelijk zou kunnen zijn. In de zomer 2011 zijn daarom de eerste ambtelijke stappen gezet om te onderzoeken of de mogelijke samenwerking/samenvoeging WSW en WWB in de regio een verbetering voor de burger zou betekenen.

De regionale Achterhoekse uitwerking wordt in 'West' (Wedde-gemeenten en later Aalten) en 'Oost' (SDOA gemeenten en Haaksbergen) opgepakt.

In het eerste kwartaal van 2012 worden twee raadsbijeenkomsten georganiseerd met Montferland, Aalten, Doetinchem en Oude IJsselstreek, waarin wordt gesproken over de contouren van onderzoek/verkenning naar samenwerking; deze worden gevolgd door een achterhoekbrede raadsbijeenkomst over de drie decentralisaties en stand van zaken begin mei.

De eerste resultaten van het onderzoek in het kader van de Wet werken naar vermogen worden vastgelegd in de "Verkenning Wet werken naar vermogen" en eind juni wordt op basis van dat rapport door de colleges in de West-Achterhoek inclusief Aalten besloten om verder onderzoek te doen naar de mogelijkheden voor samenvoeging van Wedde (inclusief beschut werken), afdeling Werk en Inkomen Doetinchem en het ISWI. Hierin is de positie van Montferland van een wat andere orde: Montferland wil participeren in het WSW-gedeelte, maar kiest ervoor ten aanzien van het werk en inkomengedeelte (nog) niet te participeren.

De opdracht is begin november 2012 in gezamenlijk overleg (inclusief Aalten) aangescherpt. Kort daarna besluit Aalten geen deelnemer meer te zijn in de uitwerking van de opdracht. Aalten wil wel de mogelijkheid tot aansluiten in een later stadium of mogelijkheid tot inkoop. Op basis hiervan wordt eind november de definitieve opdracht door de stuurgroep geformuleerd.

Eind november is er een regiobrede informatiebijeenkomst georganiseerd, waarin de Achterhoekse kaderstelling ten aanzien van de drie decentralisaties is besproken. De kaderstelling is een visie op hoofdlijnen en geeft richting ten aanzien van alle decentralisaties. Deze wordt binnenkort aan de raden ter vaststelling aangeboden.

Regionale gemeenschappelijk onderzoek participatiewet

De colleges van de drie gemeenten Oude IJsselstreek, Doetinchem en Montferland (voor het SW gedeelte) hebben een projectorganisatie ingericht die moet onderzoeken of de gekozen uitwerking (samenvoeging van Wedde, Werk en Inkomen Doetinchem en Werk en Inkomen Oude IJsselstreek-deel ISWI) de meest aantrekkelijke vorm is voor de inrichting van de toekomstige Participatiewet, wat de mogelijkheden voor de gemeenten zijn en op welke manier de inwoner met een afstand tot de arbeidsmarkt optimaal bediend wordt in relatie tot het brede sociale domein.

De projectorganisatie werkt momenteel aan een document dat het voor u als raad mogelijk moet maken een gefundeerd oordeel te vellen over de mogelijke toekomstige uitvoering van de Participatiewet, vanuit het perspectief van de onderkant van de arbeidsmarkt. Daarbij spelen verschillende aspecten een rol, variërend van de beleidsmatige consequenties voor de inwoner tot de financiële context voor de gemeenten.

De projectorganisatie bestaat uit:

Stuurgroep, bestaande uit wethouder S. Kroon gemeente Doetinchem (tevens voorzitter), wethouder I. Wolsing gemeente Montferland en plaatsvervangend portefeuillehouder H. Alberse gemeente Oude IJsselstreek, met ondersteuning van procesbegeleider Prof. Dr. R. van Eijbergen.

Projectgroep, bestaande uit K. Timmermans gemeente Oude IJsselstreek (tevens voorzitter), L. Bosch directeur Wedeo, J. Mulders directeur ISWI en A. Verveen afdelingshoofd Werk en Inkomen Doetinchem, met ondersteuning van procesbegeleider R. van Eijbergen. Daarnaast zijn er enkele werkgroepen om deelonderwerpen uit te werken.

Doelstelling is om in april de notitie van het onderzoek aan u voor te leggen, op basis waarvan u een besluit kunt nemen.

Eerste uitgangspunten

Hoewel het proces om te komen tot deze notitie op dit moment in volle gang is, willen we u de eerste contouren op hoofdlijnen toelichten. In onderstaande paragrafen treft u een verkenning op beleidsmatig en financieel terrein.

Beleidsmatige context

Het wordt in het regeerakkoord van Rutte II bevestigd: de transities gaan door. Het wetsvoorstel werken naar vermogen wordt vervangen door een Participatiewet (2014). Het kabinet wil dat alle mensen, jong en oud, met of zonder beperking, als volwaardige burgers mee kunnen doen aan onze samenleving. Bij voorkeur via een reguliere baan, maar als dat (nog) een brug te ver is, door op een andere manier te participeren in de samenleving¹. Met de invoering van één regeling via de Participatiewet wil het kabinet mensen die nu nog aan de kant staan meer kansen bieden. Gemeenten krijgen de vrijheid om te bepalen welke ondersteuning mensen nodig hebben (beschutte werkplek, re-integratie, ondersteuning uit andere domeinen). Daarbij wordt nadrukkelijk het verband gelegd tussen de verschillende transities binnen het sociale domein. Voor alle transities gelden dezelfde uitgangspunten:

- uitgaan van de eigen kracht van de mensen en het gebruik van het sociale netwerk; van vangnet naar springplank;
- aansluiten bij de leefwereld van mensen in plaats van de gescheiden systeemwerelden;
- een integrale aanpak: één gezin, één plan, één regisseur;
- dichtbij de burger, op lokaal niveau;
- voorkomen in plaats van genezen.

Met als gemeenschappelijke doelen²:

- meer eigen verantwoordelijkheid van de burger;
- lagere kosten (meer op maat, tegen minder kosten);
- effectievere en efficiëntere hulp;
- toename van participatie.

De algemene beweging die ontstaat is een verschuiving van de 2^e lijn (gespecialiseerde hulp) naar de 1^e lijn (kortdurende hulp) en van de 1^e lijn naar de 0^e lijn (zelfredzaamheid, eigen kracht).

Voor de inwoner betekent dit concreet dat hij allereerst zelf verantwoordelijk is. Per individu/gezin wordt gezien wat er echt nodig is en hoe hij zo snel mogelijk weer op eigen kracht verder kan. Hierin is de directe sociale omgeving zeer belangrijk. Als er professionele ondersteuning nodig is, is deze kortdurend en gericht op het zo snel mogelijk weer zelf verder kunnen.

De begeleiding naar regulier werk staat bij de Participatiewet voorop. Hiervoor ontstaan meer mogelijkheden door bijvoorbeeld loondispensatie en mogelijk de quotumregeling. Daartegenover worden de middelen (fors) beperkt. Een aanpak in samenhang met de andere domeinen is dan ook essentieel. Hiertoe wordt ook de verbinding gelegd met een integrale toegang tot ondersteuning en zorg en het wijkgericht werken.

---

¹ Uit: brief over contouren participatiewet ministerie van SoZa en Werkgelegenheid 21 december 2012

² Uit: Op weg naar duurzame maatschappelijke ondersteuning; Movisie, November 012

Financiële context

Vanuit de Wet werken naar vermogen werd een forse financiële korting doorgevoerd op het participatiebudget vanuit de huidige WWB en Wajong (budget werd ongeveer gehalveerd). Maar ook de rijksbijdrage voor de lonen van de mensen in de WSW werd teruggebracht (van oorspronkelijk € 27.000 naar € 22.500 per SW).

In de nieuwe Participatiewet wordt het participatiebudget nogmaals extra gekort, waardoor er nog minder overblijft om mensen re-integratie te kunnen bieden (nog circa 1/3 van het 'oude' budget).

Onderdeel van de opdracht aan de projectorganisatie is dan ook om deze financiële situatie voor de gemeenten door te rekenen en te bezien in welk toekomstscenario deze het meest te overzien en te beheersen zijn. Immers: tekorten die ontstaan bij Wedeo, ISWI en de afdeling Werk en Inkomen in Doetinchem komen volledig voor verantwoordelijkheid bij de gemeenten.

Vervolg

Deze memo is bedoeld ter informatie voor de raadsrotonde van 24 januari 2013. In deze raadsrotonde zal het proces en stand van zaken nader worden toegelicht door de heer Van Eijbergen.

Vervolgens bieden wij u de notitie aan ter behandeling in de raadsrotonde en vaststelling door uw raad in de april-cyclus. Hierin informeren wij u verder over de bevindingen, waarbij u als raad een gefundeerd besluit kunt nemen over de wijze waarop de participatiewet voor de inwoners van onze gemeenten kan worden uitgevoerd en wat dit gaat betekenen.